

Dějiny českého a československého práva

Ladislav Vojáček

Vývoj práva 1948 – 1989

1. Obecně o právu – poúnorové pojetí

- třídní pojetí
- vycházelo z učení o vztahu hospodářské základny a společenské nadstavby
- nadstavba odvozená ze základny, ale může a musí na ni aktivně působit
  - zvláštní úloha nadstavby po revoluci
- právo = součást nadstavby
  - vychází z potřeb ekonomické základny, proto musí být otevřeně třídní
- úkoly: likvidace a potlačování starého
+ formování a upevňování nového

Základní etapy vývoje čs. práva po roce 1948

- (poúnorová opatření)
- **právnícká dvouletka**
- (novelizace z druhé poloviny 50. let)
- **změny z první poloviny 60. let**
- **polistopadové změny**

Kodifikace z právnické dvouletky

- zákon o právu rodinném č. 265/1949 Sb.
- série trestněprávních předpisů (č. 86-89/1950 Sb.)
  - trestní zákon a trestní řád
  - trestní zákon správní a zákon o trestním řízení správním
- základní občanskoprávní předpisy (č. 141 a 142/1950 Sb.)
  - občanský zákoník a občanský soudní řád

Další předpisy z právnické dvouletky

- zákon č. 99/1950 Sb. o hospodářských smlouvách a státní arbitráži
(= východisko pro vznik hospodářského práva)
- rámcový zákon o organizaci JZD č. 69/1949 Sb.
- zákon č. 58/1950 Sb. o vysokých školách

L. Svoboda a R. Slánský v Karlových Varech

Novelizace právních předpisů z padesátých let

- z. č. 63/1956 Sb., kterým se měnil a doplňoval trestní zákon
- trestní řád č. 64/1956 Sb.
- z. č. 102/1953 Sb., kterým se měnila a doplňovala některá ustanovení trestního práva správního
- z. č. 14/1957 Sb., kterým se měnil a doplňoval trestní zákon správní
- nová úprava národních podniků a hospodářských závazků

Kodifikace ze šedesátých let

- **trestní zákon a trestní řád** (č. 140 a 141/1961 Sb.)
- **přestupkový zákon** (č. 60/1961 Sb.)
- **zákon o přečinech** (č. 150/1969 Sb.)
- **z. č. 91/1960 Sb. o správním řízení a správní řád** (č. 71/1967 Sb.)
- **občanský zákoník a občanský soudní řád** (40/1964 Sb. a 99/1963 Sb.)
- **zákon o rodině** (č. 94/1963 Sb.)
- **hospodářský zákoník** (č. 109/1964 Sb.)
- **zákoník práce** (č. 65/1965 Sb.)
- **zákoník mezinárodního obchodu** (č. 101/1963 Sb.)
- **notářský řád** (č. 95/1963 Sb.)

Změny z let 1989 – 1992

- velká novela občanského zákoníku 1991
- novelizace hospodářského zákoníku + obchodní zákoník č. 513/1991 Sb.
- novelizace trestního zákoníku
- novelizace procesních předpisů ad.